

Nr 11

November 2006

TRAFIK

Novembrikuu teine pühapäev on isadepäev. Kuivõrd tondirahvas päevasel ajal ringi liikuda ei armasta, tähistavad nemad siis hoopiski isadeööd. Tontide koolis peetakse sel puhul pidulik aktus. Härra Tont kiirustabki aktusele kuulama, kuidas tema väike tütreke tondiisadele luuletust loeb.

Tänavad on pimedad ja inimtühjad. See meeldib härra Tondile, sest tegelikult ta kardab inimesi ning ei soovi nendega kohtuda. Ent järsku kuuleb ta inimlapse häält ja peatub ehmunult. See on väike Piia, kes Tonti kõnetab. Piia tuleb Sofie-Marie juurest külast, kus ta koos Sofie-Mariega hilise õhtutunnini isadepäevakingitusi meisterdas. Nad tegid terveit seitse kingakarbitäit kastanitest ja tikkudest siile! Piia on rahul ja õnnelik.

Mida Piia härra Tondile ütleb?

Saada oma vastus enne 20. novembrit meiliaadressil taheke@taheke.ee või lahtisel postkaardil aadressiga Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn.

Vastusele lisa **kindlasti** oma nimi, vanus ja aadress!

Parimatele vastajatele on auhindadeks „Minu esimene küsimuste-raamat“ kirjastuselt Valgus ja Kätlin Vainola raamat „Ville“ kirjastuselt Tänapäev.

...

Oktoobrikuu jutumullimängus tuli välja mõelda, mida hõikab kurg Janfred põhja poole lendavale Ennu-nimelisele kurele.

Võiduvastused:

Janfred hõikab: „Kas unustasid kompassi maha?“

Armido Maamägi (12 a), Rakvere

Janfred hüüab: „Hei, kas lõunamaal siis kempsu polegi?“

Kertu Laak (8 a), Kohila

Ergutusauhind:

Janfred arutleb: „Tal tuleb ju sabast nii palju tossu! Kas lõunas oli nii kuum, et tal läks saba põlema?“

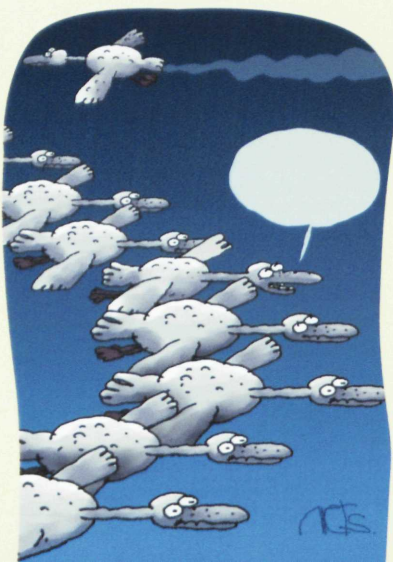
Otto-Harri Holm (4 a), Tallinn

Võitjad saavad auhinda-deks Lemony Snicketi raamatu „Karm kool“ kirjastuselt Draakon & Kuu ning Tove Appelgereni raamatu „Vesta-Linne ja Nuusu“ kirjastuselt Tea. Ergutusauhinnaks on värviliste lehtedega märkmik.

Palju õnne! Auhinnad saab kätte posti teel.

Vaata ka Tähekesse kodulehekülge aadressil www.taheke.delfi.ee.

Joonistanud Hillar Mets

SISUKORD

Jutumull.....	2
Uudised	3
Luuletused <i>Peeter Volkonski, Jaan Kaplinski</i>	4
Presidendi auvaht <i>Aino Pervik</i>	6
Mida söövad haldjad <i>Kätlin Vainola</i>	8
Surnute raske elu <i>Peeter Sauter</i>	9
Karoliina ja kummitused <i>Andrus Kivirähk</i>	10
Mardid-Kadrid <i>Harri Jõgisalu</i>	12
Hingedeaeg ja <i>halloween</i> <i>Tauno Vahter</i>	13
Jubejuttude võistlus	14
Post	15
Meisterdus	16
Nali.....	18
Arva ära!	19

TÄHEKE

SA Kultuurileht lasteajakiri
ASUTATUD JAANUARIS 1960 • ILMUB KORD KUUS

Toimetuse aadress:
Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn
taheke@taheke.ee
Telefon 6 463 697

Peatoimetaja Piret Raud
Kunstiline toimetaja Priit Rea
Makett Dan Mikkin

Tähekest saab tellida otsekorralduslepinguga
www.tellimine.ee
telefon 6 662 535

Esikaane on joonistanud Katja Kamm.

TÄHEKEST TOETAB EESTI KULTUURKAPITAL

RAHVUSRAAMATUKOGUS ON ILLUSTRATSIOONITRIENNAAL

1.–30. novembrini saab Eesti Rahvusraamatukogus vaadata lasteraamatuillustratsioone. Illustratsioonid on pildid, mis kunstnikud on joonistanud kirjanike kirjutatud juttude juurde, ja need on vahvad vaadata isegi siis, kui sa pole jutte lugenud. Triennaal tähendab aga näitust, mida korraldatakse iga kolme aasta tagant.

Rahvusraamatukogus võib näha igasuguseid pilte – pliiatsiga joonistatud pilte ja vesivärvidega maalitud pilte ja arvutiga tehtud pilte. Seal saab vaadata naljakaid pilte ja kurbi pilte ja isegi natuke hirmsaid pilte. Kokku on välja riputatud 10 riigi 65 kunstniku rohkem kui 200 illustratsiooni. Nende hulgas ka seekordse Täheke kaanepildi autori, Saksa kunstniku Katja Kammi tööd.

TÄHEKESEL ILMUB KALENDER!

Peagi saabub trükist Täheke 2007. aasta seinakalender, milles on 13 ilusat pilti 13 erinevalt kunstnikult. 12 neist on olnud kunagi Täheke esikaanel. Kõige vanem pilt kaunistas 1995. aasta aprillikuu Tähekest, uusim seda, mida hoiad käes. Meie kalendrit poest osta ei saa. Kalender on mõeldud hoopis uue aasta kingituseks neile Täheke lugejatele, kes tellivad enne jõulupühi endale ajakirja terveks aastaks. Tähekest saab tellida telefonil 6 662 535.

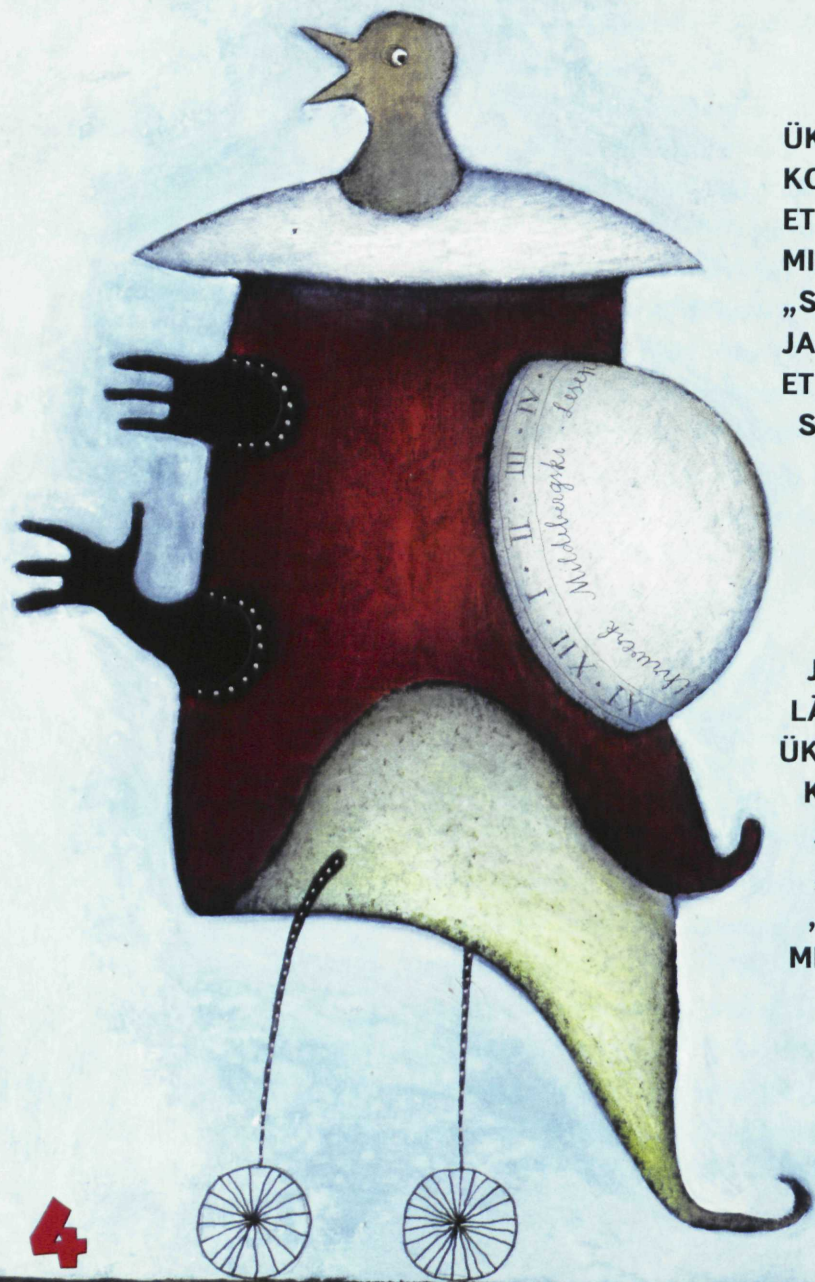

Joonistanud Kestutis Kasparavičius

Peeter Volkonski

KARUKELL JA KELLAKARU

ÜKS KARU VANAEMA JUURES
KORD NÄGI TEMA KAMBRIS SUURES,
ET SEINAL VAHVA ASI RIPUB,
MIS KELLA MEENUTAMA KIPUB.
„SEE ONGI KELL,” SIIS ÜTLES MAMMI
JA VÖTTIS PÖLLETASKUST KAMMI,
ET OMA KARVU SILUDA,
SEST ARMASTAS JU ILU TA.
„KUID TA POLE TAVALINE –
TAL ON SEES ÜKS KAVAL IME.
OOTA, KUNI KELL SAAB KAKS,
SIIS KÕIK MUUTUB SELGEMAKS!”
KUI KELL SAI KAKS, SIIS KEELETUKS
JÄI KARU, SEST ET LAHTI UKS
LÄKS KELLA SEES JA VÄLJA SEALT
ÜKS KÄGU PISTIS OMA PEA,
KAKS KORDA HÜÜDIS: „KUKU, KUKU!”
JA KEERAS ENNAST JÄLLE TUKKU.
„SEE OLI VAHVA,” ÜTLES KARU,
„KUID ÜHEST ASJAST EI SAA ARU –
MIKS KELLAST KÄGU HÜÜAB “KUKU”

NII KÕVASTI, ET KÕRV JÄÄB LUKKU?
KUI ÖÖSEL NÕNDA KÄRATADA,
VÕIB KÕIK JU ÜLES ÄRATADA.
KAS POLEKS ÕIGEM, VANAMEMM,
ET KELLAST KOSTAKS MÕNUS MÕMM,
MIS VAIKSELT ÜLE METSA KAJAB
JA UNE LAUSA PEALE AJAB?
KÄO TÖÖ MA VÖTAN ENDA KANDA
JA ILMASKI VÕIN TEADA ANDA.”
ENT VANAEMA MUIGAS VAID:
„SÖÖ PAREM VÄRSKEID VAARIKAI!
EI SOBI KARU KELLAKÄOKS,
VEEL VÄHEM ILMATEATENÄOKS.
KUID LUGU POLE ÜLDSE PAHA,
KUI PANED KOHE KÕRVA TAHA –
ON IGAL KARUL OMA KELL,
MIS PUHKEB ÕIDE KEVADEL.
SA OTSI AASALT ÜLES TAIM,
MIS NIME JÄRGI ON SU KAIM.
JA VAIKNE KARUKELLA „PÕMM”
ON JUSTKUI KELLAKARU „MÕMM”!

Jaan Kaplinski

KELLAVÄRK

ONU OTT JA TÄDI OTT
ÜHEL KEPP JA TEISEL KOTT

ONU SEPP JA TÄDI SEPP
ÜHEL KOTT JA TEISEL KEPP

ONU KÄRK JA TÄDI KÄRK
NEIL ON KODUS KELLAVÄRK

KELLAVÄRK KÄIB MUUDKUI RINGI
PÜHIB TOLMU, VIKSIB KINGI

TA ON TUBLI, TA ON VISA
AITAB EMA, AITAB ISA

AITAB LAPSED KOJU TUUA
ANNAB SÜÜA, ANNAB JUUA

ÕHTUL KUKUB KÄO MOODI
TÄHED TAEVA, LAPSED VOODI

VOODI TEKI ALLA SOOJA
UNI SILMA, SILMAD LOOJA

Mildeberg

Joonistanud Jüri Mildeberg

Aino Pervik

PRESIDENDI AUAHT

Presidendilossi ukse ees seisab alati auvahis kaks pidulikust mundrist sõdurit, teine teisel pool sambaid.

Auvahtidel on valged kindad ja püss. Auvahtid seisavad täiesti liikumatult justkui kivikujud. Nad ei liiguta silmamunagi, ripsmetest rääkimata. Muidugi on hirmus raske ja väsitav niiviisi seista, kuid seda on uhke vaadata. Iga natukese aja tagant marsivad ukse juurde uued puhanud sõdurid, kes väga pidulikult sammul vahetavad eelmised auvahtid välja.

Pargis jalutajatele meeldib vah-

tide vahetust jälgida. Eriti tore on muidugi neil jalutajatel, kes mõnda sõdurit isiklikult tunnevad.

Ühel pühapäeval tuligi üks vanaema vaatama, kuidas ta lapselaps presidendilossi ees auvahis seisab. Vanaema viis ühtlasi lapselapse koera parki jalutama. Koer oli sel ajal vanaema hoole all, kui Karl Artur kaitseväes oli. Karl Artur oli lapselapse nimi.

Vanaema ootas lossiesisel platsil, kuni jõudis kätte Karl Arturi vahikord. Vanaema tahtis pildistada, kuidas Karl Artur pidulikust mundrist lossiuksel auvahis seisab. Pildist tahtis ta lasta teha suurenduse ja selle siis raami sisse panna ja oma elutoa seinale riputada.

Vanaema hakkaski pildistama. Ta unustas koera täiesti ära.

Koer aga tormas kohe Karl Arturi juurde. Koer ei olnud ju tükk aega oma peremeest näinud. Ega tema ei teadnud, et Karl Artur täidab parajasti pidulikku ülesannet. Tema oli lihtsalt tohutult õnnelik, et näeb oma armast Karl Arturit.

Karl Artur oli tõeliselt hädas, kui hiiglasuur koer tema juurde tormas, talle esimeste käppadega õlgadele hüppas ja ta nägu lakkuma hakkas.

Karl Artur püüdis jääda väarikaks ja liikumatuks. Tasakesi sisistas ta koerale, et see kaoks kus see ja teine.

Kõik jäi ilusti pildi peale, vanaema ju pildistas.

Seda hetke vanaema ei märganudki, millal koer Karl Arturi juurde jooksis. Ent kohe ta muidugi taipas, mis juhtunud, ja tõttas ruttu koera ära tooma.

Just sellel silmapilgul peatusid lossiplatsil uhked limusiinid. Neist tulid välja president ja kõrged välismaa külalised, kellele president oli käinud vanalinna näitamas.

Presidendi nõunik, kes vastutas, et kõik oleks kogu aeg nii nagu peab, tardus ehmatuses soolasambaks. Olukord oli tõesti äärmiselt piinlik.

Karl Artur ja koer ja vanaema lossiukse ees sagivas puntras koos. Ümberringi hulk huvilisi ja lutajaid. Ja seda kõike vaatavad pealt president ja kõrged välismaa külalised.

Rahulikuks jäi ainult president.

President läks trepist üles õnnetu Karl Arturi juurde ja küsis:

„Kas sinu koer, kaitseväelane?”

„Just nii, härra president!” vastas meeleheitel Karl Artur.

„Mis koera nimi on?” küsis president.

„Laurentsius, härra president!” vastas Karl Artur ja läks näost punaseks kui maasikas. Ta oleks tahtnud piinlikkusest maa alla vajuda, sest presidendi nimi oli ju samuti Laurentsius.

„Päris nimekaim kohe,” muheles president ja patsutas Laurentsiust turjale.

Vanaemale ütles president:

„Peab vist Laurentsiuse ära viima. Mul on siin külalised. Kardavad sisse tulla. Nii suur ja tore koer!”

Vanaema tahtis ka öelda: „Just nii, härra president!”, kuid talle tuli meelde, et tema ju ei ole kaitseväelane. Seepärast ta ainult noogutas ja ütles:

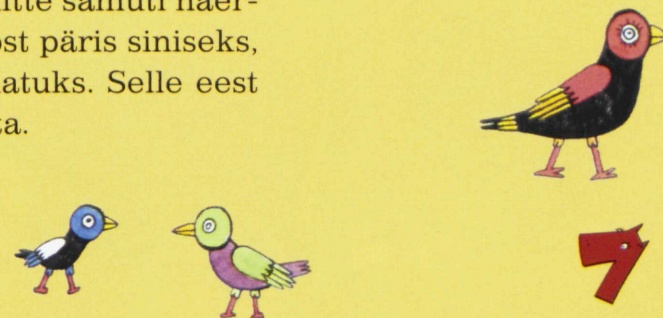
„Just.”

Igatahes ei kaotanud vanaema pead. Ta tegi kiiresti paar lähivõtet presidendist ja Karl Arturist ja tiris siis Laurentsiuse minema.

Rahvas ümberringi naeris. Naersid ka välismaa külalised, kui tõlk oli neile seletanud, mis toimub.

Kõige raskem oli muidugi teisel auvahil. Ta nägi hirmsat vaeva, et mitte samuti naerma pahvatada. Ta läks näost päris siniseks, kuid jäi tõsiseks ja liikumatuks. Selle eest sai ta pärast ülemuselt kiita.

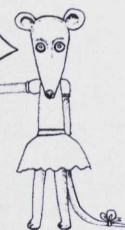

Joonistanud Piret Raud

Kätlin Vainola

MIDA SÖÖVAD HALDJAD

SEE ON
VÄGA ILUS
JUTT!

Kelli hõljus toas ringi, tiivad seljas ja pärlid peas. Käes oli tal väike sädelev pulgake, mille otsas täheke. Kas see oli üldse Kelli, mõtlete äkki teie. Võib-olla oli see hoopis üks haldjas? Teil on natuke õigus, kui te nii mõtlete.

Kellil oli nimelt haldjaperiood, nagu tavatses ema ütelda. See tähendas seda, et Kellile meeldisid kõik haldjate asjad: tiivad, kleidid, võlukepikesed, ehted ja kroonid.

Ühel päeval tegi ema söögi valmis ja kutsus Kelli sööma.

„Ma ei tea,“ viivitas Kelli. „Mis täna söögiks on?“

„Kartulid ja kaste.“

„Haldjasöök see küll ei ole,“ krimpsutas Kelli nina. „Ma ei tahagi täna süüa.“

„Mis see haldjasöök siis on?“ tahtis isa teada.

„Haldjasöök, no see, see on ikka teistmoodi...“ ei teadnud Kelli ise ka täpselt.

„Ma vaatan Internetist järele,“ tuli isal hea mõte.

„Jaa!“ hõikas Kelli.

Isa läks arvuti juurde, tegi Interneti lahti ja klõbistas natuke arvutiklahvidega.

„Käes!“ hüüdis ta peagi. „Siin on kirjas, et haldjad söövad põhiliselt kartuleid ja kastet.“

„Mismoodi?“ läksid Kelli silmad suureks.

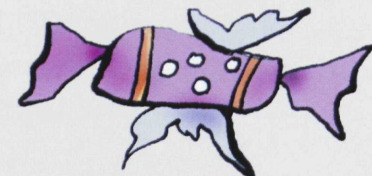
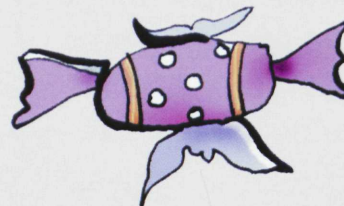
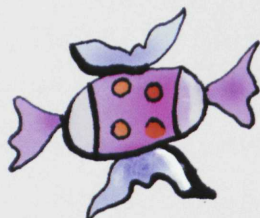
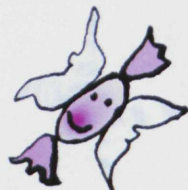
„Jah! Ja siis söövad nad ka makarone ja porgandit ja hernesuppi,“ luges isa edasi.

Arvutiekraanil oli pilt väiksest roosas kleidis haldjast, kes hoidis õuna käes.

Kelli silmad olid ikka suured. Tema oli arvanud, et haldjate toit on midagi sellist...erilist. Igal juhul mitte makaron või porgand.

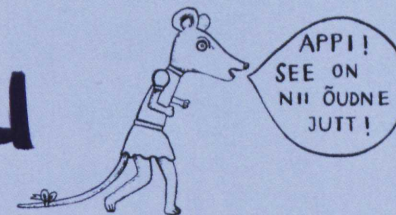
„Siis on hea, et ma täna haldjasöögi tegin,“ arvas ema. „Muide, magustoiduks on meil roosad haldjakommid.“

Nüüd ei jäänud Kellil muud üle kui kööki laua taha joosta ja kartuleid-kastet sööma hakata. Ja see magustoidujutt oli juba kuidagi haldjalikum.

Peeter Sauter

SURNUTE RASKE ELU

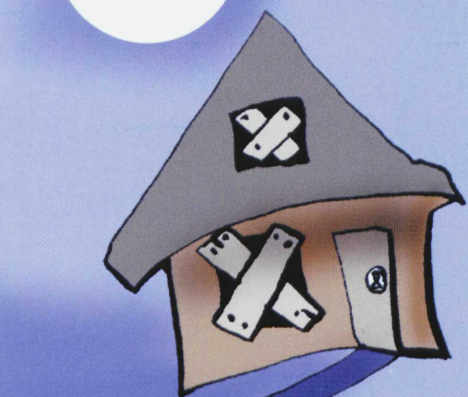
Surnud elasid äärelinnamajas. Kuskil pidid nad ju elama. Elasid vaikselt ja said hästi läbi. Mängisid ja laulsid.

Aga siis tuli nende juurde elama teistmoodi surnu. Igavene tüütus. Jooksis müdinal trepist üles ja alla ja ümber maja ja karjus. Vahet pidamata. Et ta ka jaksas kogu aeg! Aga jaksas.

„Surnud nii ei käitu,“ õpetati teda, aga ta ei teinud välja. Prõmmis uksi ja kiristas hambaid ja peeretas. Head surnud vangutasid pead: „Ta teeb meil elu põrguks. Jube lugu.“

Surnud vaatasid, et rahu enam ei saa, ja kaevasid augu. Pugesid auku, tõmbasid muru peale. Nüüd oli hea rahulik.

Tüütu surnu jäi üksi ja ei viitsinud enam mürgeldada. Tal oli natuke kurb ja ta hakkas heaks. Mõned kurvad hakkavadki heaks. See on kurb lugu.

Joonistanud Diana Yanson

Andrus Kivirähk

KAROLIINA JA KUMMITUSED

Keset ööd ärkas Karoliina järsku üles. Tal oli pissihäda. Karoliina ronis voodist välja ning hakkas pissipotti otsima.

See oli voodi all nagu alati. Karoliina sirutas käe, et pissipotti välja tõmmata, kui pott korraga helendama hakkas. Hetk hiljem kerkis poti seest kole roheline käsi, pikkade küüntega sõrmed harali. Käsi muudkui kasvas ja kasvas ning hakkas lõpuks voodi alt välja vingerdama.

„Vanaema!” karjus Karoliina. „Vanaema, tule ruttu siia!”

Ta põrnitses üha lähemale roomavaid roheliisi sõrmi ja tõrjus neid padjaga.

„Mis lahti, kallis?” kostis vanaema hääl. „Kas sa nägid halba und?”

Vanaema tormas tuppa, öösärk lehvimas.

„Ei näinud,” vastas Karoliina. „Mis asi mul pissipotis on?”

„Ah see,” ohkas vanaema. „Anna andeks, ma unustasin sulle rääkida. See on üks minu uus lemmik. Kas ta pole ilus? Nagu üks suur õitsev kaktus.”

Ta sikutas pissipoti voodi alt välja ning roheline käsi venis otsekohe laeni ning tema sõrmedesse ilmusid kuldsed sõrmused, mis särasid kuuvalguses.

„On küll ilus,” tunnistas Karoliina. „Aga kuhu ma pissin, kui ta minu potis elab?”

„Kallikene, ma ostan sulle homme uue pissi-

Joonistanud Heiki Ernits

poti," vastas vanaema. „Aga praegu ole nii pai ja käi suures kempus.“

Karoliina oli nõus. Ta läks trepist all. Elutoa seinale oli verega kirjutatud: „Must koer ja põrguingli soolikad.“

Karoliina oli küll alles viieaastane, aga oskas juba kenasti lugeda. Tänu tondile, muide. Alati, kui Karoliina oma linnavanaemal külas käis, luges ta hoolikalt läbi kõik sõnad, mida tont verega seintele maalis. Ja harjutamine teeb ju meistriks.

Karoliinal oli kaks vanaema. Üks elas maal ja kasvas lambaid. Teine elas Tallinna vanalinnas ja kasvas kummitusi. Karoliinale meeldisid mõlemad. Maal oli ta näinud, kuidas lambaema seest tuleb välja pisikene tall. Linnas oli ta näinud, kuidas musta munga kummitus endal pea otsast ära sikutab ja seda kaenlas hoiab.

Maal oli tore hommikuti linnulaulu kuulata. Maavanaema tundis hääle järgi kõiki linde ja muudkui ütles: „See on mustrastas. See on metsvint. See on kägu.“ Linnas seevastu hakkasid tondid häälitsema õhtuti. Mõni krägistas uksega. Mõni ulgus. Mõni trampis trepi peal. Mõni kõlitas ahelaid ja oigas. See oli lõbus. Vahel juhtus, et vanade ja tuttavate häälte sekka kostis midagi päris uut. Näiteks paar nädalat tagasi oli keegi jubeda häälega naernud. Vanaema lausa hüppas rõõmust.

„Uus tont on minu juurde elama asunud!“ oli ta õnnelik. „Kui vahvasti ta naerda lagistab!“

„Justkui maavanaema ööbik,“ võrdles Karoliina.

„Täpselt!“ nõustus linnavanaema. „Täpselt nagu ööbik!“

Karoliina läks kempu ja pani ukse enda järel haaki. Lihtsalt harjumusest, ta teadis küll, et tonte see kinni ei pea. Nii oligi, üks kahvatu näoga preili hõljus veidi aja pärast suletud uksest sisse ja kadus kurvalt ohtes läbi lae.

Ainuke asi, mis tonte lammastest eristas, oli see, et vaim ei saanud silitada. Ja leiba nad ka inimese käest vastu ei võtnud. Nad lihtsalt ei söönud mitte kui midagi.

Karoliina läks tagasi oma tuppa ja heitis magama. Roheline käsi pissipotis helendas ikka veel ja liputas oma pikki sõrmi.

Kui ema järgmisel päeval Karoliinale järelle tuli ja nad koju hakkasid minema, ulatas vanaema tüdrukule kingakarbi, mille seest kostis vaikset priginat.

„See on sulle,“ ütles ta naeratades. „Väike lemmik.“

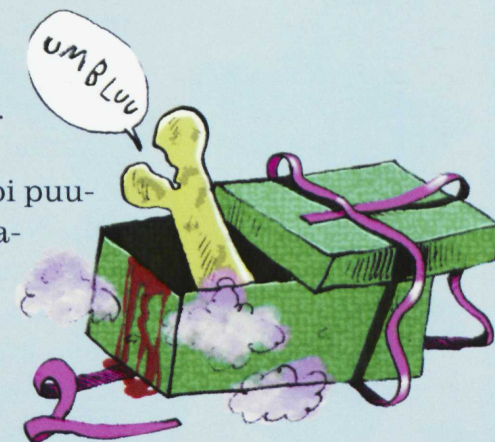
Karoliina tegi karbi lahti. Selle sees oli tillukene säärekont, mis ajas välja verist vahtu ja piiksus peenikese häälega:

„Umbluu, umbluu!“

„Kui armas!“ rõõmustas Karoliina. „Aitäh!“

„Kõige parem on teda pidada papagoi puuris,“ õpetas vanaema. „Nägemiseni, kullake! Tule mulle teinekord jälle külla!“

„Kindla peale tulen!“ kinnitas Karoliina.

MARDID-KADRID

Kauged esivanemad on meil talve haku pikkadel pimedatel ja tuulistel öhtutel kuulnud tare seinaga tagant kostvat salapärast tuule vingumist ja katuseõlgede sasimist. Nad pidasid neid helisid varjude riigist koju käima tulnud hingede kaelemiseks.

Hingede ajal, mardilauapäeva ja kahe nädala pärast kadrilauapäeva lumevalgel, teinekord poripimedal öhtul, olid lapsed ja noored nagu haldjad mardid ning kadrisantidena külatänaval jooksmas. Näod söemustaga kriimuks ja peedipunasega õhetama maalitud, mardisandid igasugustes üripides ja kadrivid valges riides, läksid nad naabritele külla ning palusid lauldes sisselaskmist.

Hingede aeg oli vaikne aeg, kuid mardid- ja

kadrisante on ikka oodatud kui õnnetoojaid ning lahkesti tuppa sooja palutud.

Mardi- ja kadrilaulude ning ringmänguga pöördusid tulijad talu peremehe ja perenaise, laste ja kõigi kodakondsete poole. Soovisid perele õnne, põllule viljakust ja karjale kasvu, kõigile töödele õnnistust.

Heade soovide eest tasuta heldelt – martidekadride kaelakottidesse poetati õunu, naereid, karaskit ja kakukesi, jõukam peremees pistis kogu vaskse mündi lapsele pihku. Kadridele anti peoga villa ja lõngakera.

Nii oli vanasti, kui alates mardipäevast loeti külas põllutööd lõpetatuks, talupere jäi tubaseks ja kari lauta; maalastel lõppes karjase suvi ning nad saadeti kooli. Kadripäevast arvati talve algust, oli aega suviste tööde järele hinge tõmmata ja pidugi pidada.

Mardilauapäeva hilisõhtul, 10. novembril on ka meie päevil nagu muiste külla oodata mardisante ja 24. novembril väikseid kadriseid laulude ja tantsuga. Unustatud pole ka mardilaulu:

*Laske sisse mardisandid,
mardi küüned külmetavad,
mardi varbad valutavad...*

Võtame mardid ja kadrivid lahkesti vastu – perele õnne ning tervist soovima.

Harri Jõgisalu

Maskid on meisterdanud Taavi Sikk (7 a), Laura Liina Raud (12 a), Katariina Kivi (6 a), Kertu Traks (8 a), Rasmus Barrow (7 a) ja Riiste Kaaret (6 a)

HINGEDAEG JA HALLOWEEN

Talve alguses räägitakse palju nendest, kes enam ei ela meie maailmas. Eri maades mõeldakse esivanematele ja vaimudele mitut moodi.

Vanad eestlased tähistasid hingedaega oktoobris ja novembris. Siis oodati, et surnute hinged tuleksid külla. Hingedele jäeti sageli isegi toitu ja neilt paluti tulevikuks õnne. Hingeda ajal pidid inimesed olema vaiksed ja tuba puhas, suurt lärmi ja nalja teha ei tohtinud. Räägiti pikki lugusid, muidu oleks ju läinud igavaks. Praegu tähistatakse hingedepäeva 2. novembril, siis võib mälestuseks süüdata küünla.

Kunagi elas Euroopas suur rahvas, keda kutsuti keltideks. Keldid elasid seal, kus praegu inglased, prantslased, iirlased ja paljud teised. Nende jaoks algas 1. novembril uus aasta ja pime aeg, kui mõeldi palju vaimudele ja surnute hingedele. Iirimaa hakati keltide vana-aasta õhtut ehk 31. oktoobrit kutsuma *halloween* 'iks, mis tähendab kõigi pühakute päeva eelõhtut.

Kuidas sai *halloween* 'ist ameeriklaste püha? 150 aastat tagasi oli Iirimaaal halb kartulisaak. Paljud jäid kodumaal nälga

Joonistanud Juss Pihho

ja kolisid Ameerikasse. Algul tähistasid nad seal *halloweeni* nagu vanasti, pidude ja jutustamisega. Iirlasi oli palju ja Ameerika kaupmehed hakkasid neile hiljem müüma erilisi peokaunistusi ja veidraid kostüüme.

Üks ameeriklaste leiutatud *halloweeni* sümbol on kõrvits. Sellele lõigatakse noaga külje peale silmad, nina ja suu. Kõrvits uuristatakse tühjaks, nii et sisse saab panna küünla, mille valgus kumab läbi aukude. *Halloweeni* ajal mõeldakse igasugustele koletistele ja ka pimedas helendav kurja näoga kõrvits pidi olema pisut hirmus. Aga kõrvitsale võib teha ka lõbusa näo.

Tauno Vahter

MIKS KEEGI
PORGANDIST
LATERNAT
EI TEE?

Joonistanud Paul Kalda (7 a)

Võistluse tingimused

- Osaleda võivad kõik 4–12-aastased lapsed.
- Jubejutud peavad olema enda väljamõeldud ja mitte kuskilt kuuldud või loetud loo ümberjutustused.
- Eraldi hinnatakse kollidest, tontidest ja haldjatest tehtud joonistusi, nii et tee kindlasti oma loo juurde ka pilt!
- Võistluse tulemused tehakse teatavaks uue aasta jaanuarikuu Tähekeses.
- Parimaid lugusid saad lugeda Tähekeses ajakirjast, samuti Tähekeses koduleheküljelt www.taheke.delfi.ee
- Auhindadeks on sellised vahvalt koledad raamatud nagu Heli Illipe-Sootaki „Kuraditosin kratijuttu“ kirjastuselt Tiritamm ja Carl Noraci „Koletis, ära söö mind“ kirjastuselt Varrak, samuti Lemony Snicketi õnnetute lugude sarja raamatud kirjastuselt Draakon & Kuu, Kollide Kompanii DVD ja erinevad karnevalividinad.

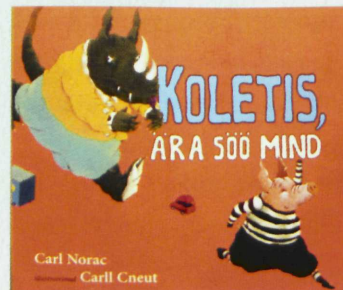
JUBEJUTTUDE VÕISTLUS

On hingedeae. Õhtud on pikad ja pimedad. Tuul ulub korstnas ja keskküttetorud korisevad koledalt. Vihm peksab vastu akent, kuskilt kostab kahtlast krabinat...

Just nüüd on parim aeg tondijuttude väljamõtlemiseks! Õige aeg, et tunda mõnusat hirmu enda loodud kummituste ja kollide ees. Just mõnusat väikest hirmu, sest sa ju ometi tead, et päriselt pole tonte olemas ja seepärast pole neid mõtet ka tõsisemalt karta.

Lahedate hirmuväriinate levitamise eesmärgil korraldab Täheke suure jubejuttude võistluse. Võistlus kestab 1.–30. novembrini.

Võistlusel osalemiseks tuleb sul kirjutada üks hästi õudne ja verd tarretama panev jubejutt ning saata see meiliaadressile taheke@taheke.ee või laps@delfi.ee. Loo võib saata ka Tähekeses postiaadressile Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn.

KUHU KADUSID DRAAKONID?

Kunagi ammu elasid maamunal draakonid. Neile meeldis väga rännata. Sellel ajal olid maailmas soojad suved ja vihma sadas väga vähe. Kord läksid kõik draakonid reisima. Nad reisisid pikalt, kuni jõudsid poolsaarele. Poolsaar oli ilmatu suur ja see kubises toidust. Kuid draakonid sõid saarelt kõik toidu ära. Draakonite kõht läks nõnda tühjaks, et nad hakkasid kahane-ma. Nad kahanesid umbes kümme korda väiksemaks. Draako-nid tahtsid saarelt ära minna, aga ei saanud, sest vahepeal oli palju vihma sadanud ja poolsaarest oli saanud saar. Nii kahane-sid nad veel paar päeva. Lõpuks olid nad kahanenud piisavalt väikeseks, et vee peal püsida ning ujusid saarelt minema. Sel-lest ajast peale on maamunal krokodillid.

Klaus Erik Tihhonov (10 a), Jüri gümnaasium

KATJA SIDOROVA (5 A), NARVA MAASIKA LASTEAE

PORGANDITE PIDU

Porgandeid meil on mitu, üks neist ütles: „Lähme pittu!” Seal neil oli lõbus olla, sealt nad leidsid ühe konna. Konn neil ütles: „Minge suppi!” Porgandid siis läksid potti. Seal sees oli kuum vesi ja seal kartul ennast pesi. Lapsed sõid siis supi ära, supi seest tuli tilli kärä.

Ingrid-Regina Vähi (7 a), Tallinna Laagna gümnaasium

SÜGIS

Sügisel külm on tuul.
Lehed langevad puul.
Linnud lendavad soojale maale,
kevadel tulevad tagasi kodumaale.
Seened kasvavad, kübarad peas,
ise on nad väikeses eas.
Karu koopasse talveunne poeb.
Siilike karule unejuttu loeb.

Kristiina Kalju (9 a), Nõo põhikool

KATARIINA KIVI (6 A), RÕOMUTAREKESE LASTEAE

MOON LOKK (5 A), RÕOMUTAREKESE LASTEAE

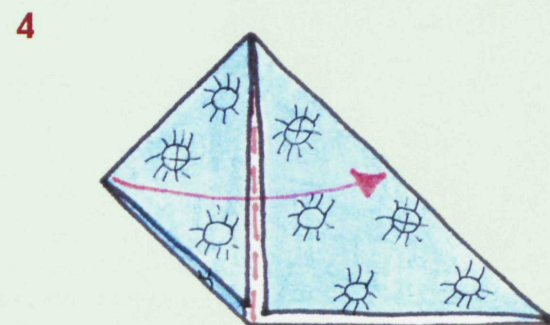
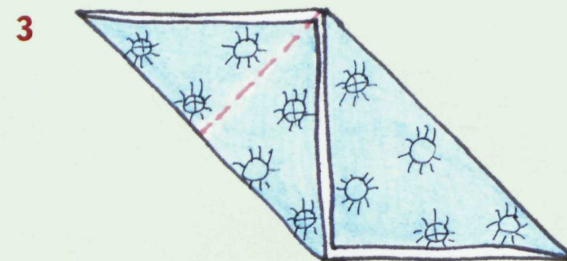
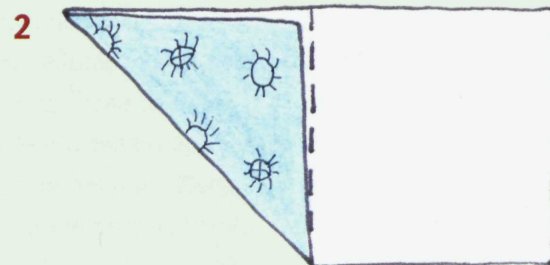
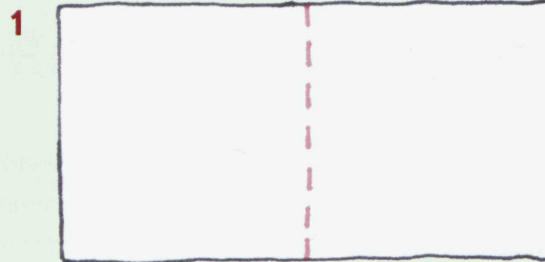
PILDITUGI

MINA OLEN
SINU KÕIGE
AUVÄÄRSEM
ESIVANEM!

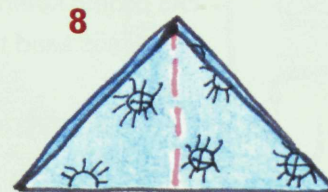
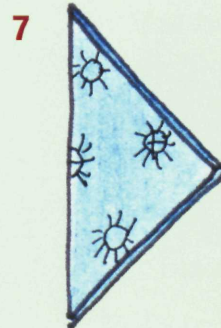
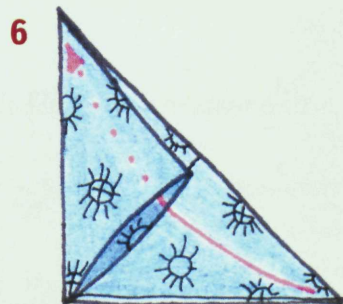
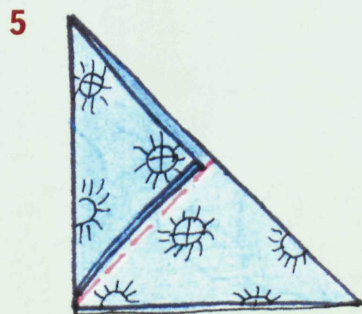
Hingedeajal võiksid sa mõelda oma esivanematele. Palu, et ema või isa räägiksid sulle neist ja otsiksid välja nende fotod.

Selle õpetuse abil saad sa voltida paberist pilditoe, millega võid need fotod oma lauale püsti seisma panna. Pilditoe tegemiseks võta selline paber, mille ühe külje pikkus on näiteks 5 cm ja teise külje pikkus on kaks esimese külje pikkust ehk 10 cm. Suurema pilditoe saad paberist, mille mõõdud on 7 cm ja 14 cm. Värvilise pilditoe voltimiseks kasuta värvilist paberit. Eriti ilusa toe saad sa enda joonistatud mustri paberist.

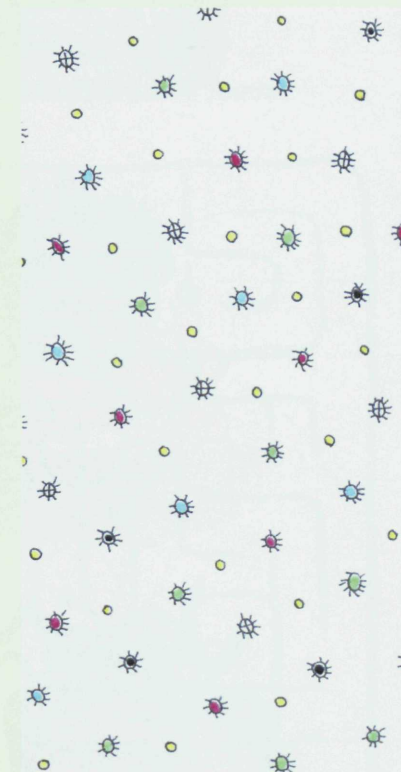

1. Voldi paberile keskjoon. Joonisel on murdejoon märgitud punase joonega.
2. Voldi paberi vasakpoolne nurk alt üles vastu keskjoont.
3. Voldi parempoolne nurk ülevalt alla vastu keskjoont. Nii tekib justkui kaks kolmnurka. Voldi vasakpoolne kolmnurk pooleks.
4. Seejärel murra väiksem vasakpoolne kolmnurk mööda keskjoont vastu parempoolset suuremat kolmnurka.

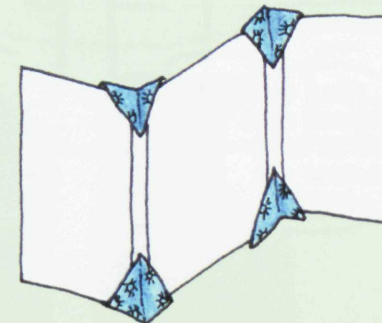
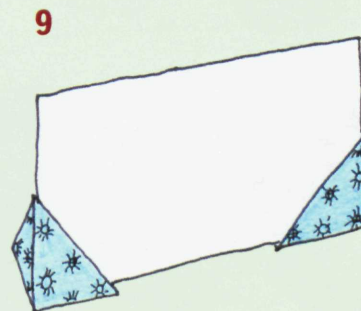
5. Nüüd on vaja voltida murdejoon. Selleks vii kolmnurga ülemine tipp vastu alumist parempoolset tippu.
6. Ava murdejoone juurde tekkinud väike tasku ja vii kolmnurga parempoolne tipp tasku sisse.
7. Tekib väike kolmnurkne tasku.
8. Kolmnurkne tasku voldi omakorda pooleks. Nõnda saad pilditoe, mis seisab laual kindlalt püsti.
9. Suurema foto jaoks voldi veel teinegi pilditugi. Mitme toe abil võid lauale sättida terve pika fotoderea.

SIIN ON ÜKS VÄGA VANA KIHNU MUSTER. UURI SEDA JA PROOVI KA ISE SARNASEID MUSTRIMÄRKE PABERILE JOONISTADA.

PILDITOE PABER VÕIKS OLLA NÄITEKS SELLINE.

Meisterdamist õpetas Kristina Rajando

Mille sööb koletis restoranis eelroaks?
Ettekandja.

Koletiseema kiirustab hommikusöögi-
lauas koletiselast:

„Söö nüüd ruttu, muidu jääd kooli
hiljaks!“

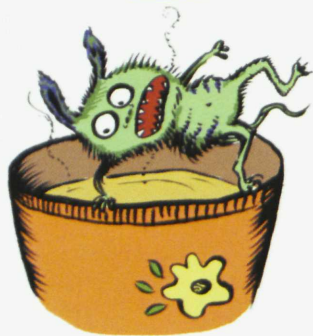
„Ma ei saa rutem,“ kurdab koletiselaps.
„Mul on kõigest viis paari käsi ja ainult
seitse suud!“

Mis vahe on koletisel ja küpsisel?
Eks proovi koletist kuuma tee sisse
kasta, siis saad teada!

Kuidas ühineda krahv Dracula* fänn-
klubiga?

Saada Draculale oma nimi, aad-
ress ja veregrupp.

*Dracula on kuulus vampiir, kes tegutseb vanades
õudusjuttudes.

Vampiiri tütar kurdab õhtusöögilauas
emale: „Emme, kõik narrivad mind koo-
lis millegipärast vereimejaks!“

„No küll nad on pahad ja rumalad! Sa
pole mitte mingi vereimeja!“ ütleb ema
ja silitab tütrell hellalt pead. Ning siis
lisab:

„Aga nüüd söö ruttu taldrik tühjaks,
muidu supp hüübib ära!“

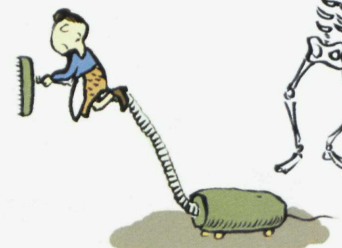
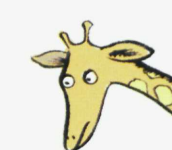
Mis on vampiiri lemmikloom?
Kaelkirjak.

Kust luukere teab, et varsti hakkab
sadama?

Ta tunneb seda oma kontides.

Mis on luukere lemmikjook?
Piim, sest see teeb luud tugevaks.

Miks lendavad nõiad luua seljas?
Sest tolmuimejad on liiga rasked.

**PUDRU PÕLGAMISE
KOLEDAD TAGAJÄRJED**

JÄLLE ON
PIMEDAD KUUD
KÄES JA KOLLI-
TAMISE AEG
ALGAMAS!

LÄHEN
OTSIN MÖNE
NÖRGANÄRVI-
LISE...

BUU!

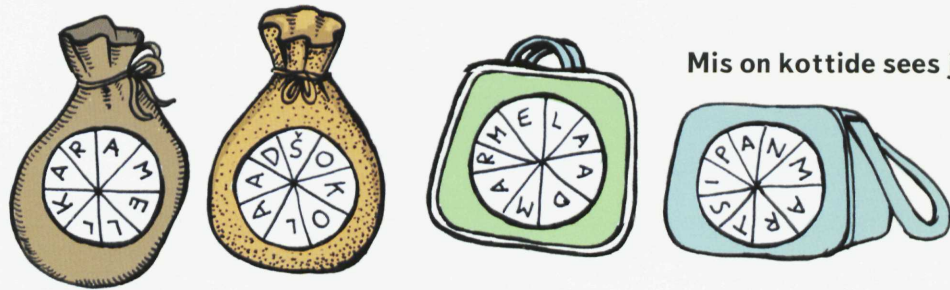
JAH,
OLI KÜLL

EMME, SEE ONU
OLI NII KÖHN, ET
PAISTIS LÄBI!

AGA NII JUST
JUHTUB, KUI
HOMMIKUL PUTRU
ÄRA EI SÖÖ!

Mis on kottide sees ja kellele need kuuluvad?

Viies täht Kuues täht Kolmas täht Neljas täht

Leia sõnad: jää, jope, vihm, pimedus, jahe, vilu, lehed, udu, punane, nohu, pori, röske.

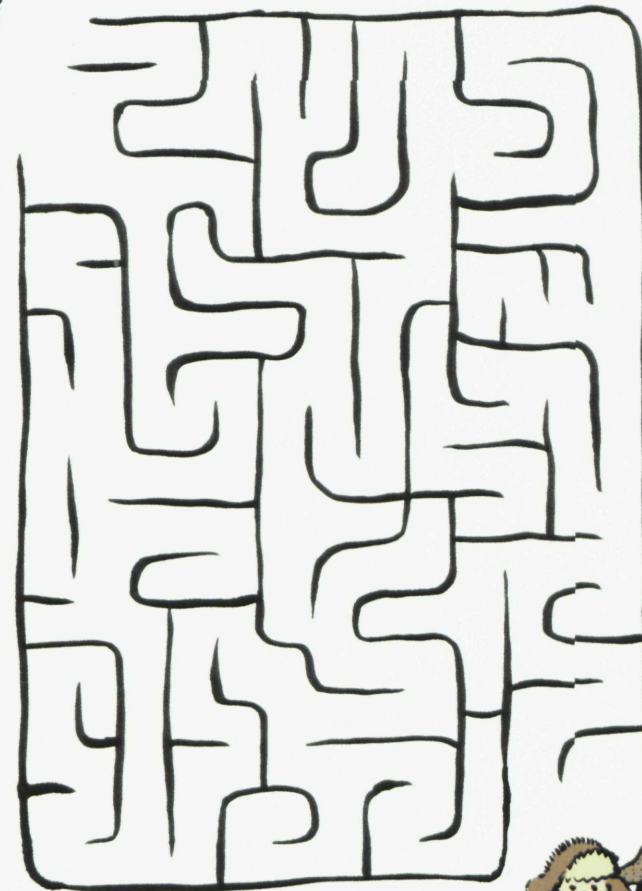
Ä	Ä	J	O	P	E
K	P	A	Õ	O	R
V	I	H	M	R	R
I	M	E	V	I	Õ
L	E	H	E	D	S
U	D	U	I	T	K
P	U	N	A	N	E
S	S	N	O	H	U

Järelejäänud tähtedest saad aedvilja, mis on halloweeni sümbol.

Leia igale kollile õige vari!

Aita Peetril teiste mardisantideni jõuda!

Joonistanud Elina Sildre

Tähekesse toimetuse ootab vastuseid 20. novembriks meiliaadressil ristsona@taheke.ee või postkaardil aadressiga Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn. Lahendajate vahel loositakse välja Lucy Cousinsi raamat „Meisi jõuluõhtu“!

OKTOOBRIKUU „ARVA ÄRA!“ VÕITJA ON LISEL ADELMAN HAAPSALUST. PALJU ÕNNE!

LEGO CITY

...VALMISTUGEM LENDAMISEKS

On järjekordne toimetusterohe päev LEGO City lennujaamas: inimesed registreerivad lendudele, reisipagasi laadi-

takse lennukitele ning reisijad sisenevad lennuki pardale. Lenda Sinagi LEGO City lennukiga ja avasta LEGO maailm!

OSALE!

2. Mitu reisijat läheb lennukisse?

Õige vastus tähistab ristiga

3 6 10

Nimi _____

Aadress _____

Loosi lähevad erinevad LEGO City sarja komplektid.

Vastus saada lahtisel postkaardil hiljemalt 15. novembriks aadressil Täheke, Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn

HIND 15 KROONI

ISSN 0134-2266

9 770134 226003